

Teisipäev, 14. detsember 2021

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2021)0489

Soolise vägivalla vastu võitlemine: kübervägivald

Euroopa Parlamendi 14. detsembri 2021. aasta resolutsioon soovitustega komisjonile soolise vägivalla vastu võitlemise kohta: kübervägivald (2020/2035(INL))

(2022/C 251/01)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklit 2 ja artikli 3 lõiget 3,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklit 8, artikli 83 lõiget 1 ja artikleid 84 ja 225,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti selle artikleid 7, 8, 10, 11, 12, 21, 23, 24, 25, 26 ja 47,
- võttes arvesse komisjoni 5. märtsi 2020. aasta teatist „Võrdõiguslikkuse liit: soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“, ja eelkõige selles sätestatud eesmärki vabastada naised ja tütarlapsed vägivallast ja stereotüüpidest,
- võttes arvesse komisjoni 14. aprilli 2021. aasta teatist „Nimkaubanduse vastu võitlemise ELi strateegia 2021–2025“,
- võttes arvesse komisjoni 28. septembri 2017. aasta teatist „Võitlus ebaseadusliku veebisisuga. Veebiplatvormidele suurema vastutuse andmine“,
- võttes arvesse komisjoni 24. juuni 2020. aasta teatist „Ohvrite õigusi käsitlev ELi strateegia (2020–2025)“,
- võttes arvesse komisjoni 12. novembri 2020. aasta teatist „Võrdõiguslikkuse liit: LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“,
- võttes arvesse komisjoni ettepanekut võtta vastu nõukogu otsus Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta,
- võttes arvesse komisjoni ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse digiteenuste ühtset turgu (digiteenuste õigusakt) ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ,
- võttes arvesse komisjoni poolt 2016. aasta mais avaldatud internetis leviva vihakõne vastase võitluse tegevusjuhendit ja selle viiendat seirevooru, mille tulemusel koostati dokument „Teabeleht. Tegevusjuhendi 5. järelevalvevoor“,

Teisipäev, 14. detsember 2021

- võttes arvesse Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsiooni, mis avati allkirjastamiseks Istanbulis 11. mail 2011,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu 23. novembri 2001. aasta küberkuritegevuse konventsiooni,
- võttes arvesse oma 21. jaanuari 2021. aasta resolutsiooni Euroopa soolise võrdõiguslikkuse strateegia kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse oma 10. juuni 2021. aasta resolutsiooni soolise võrdõiguslikkuse edendamise kohta teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) valdkonna hariduses ja karjääris ⁽²⁾,
- võttes arvesse oma 11. märtsi 2021. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu kuulutamise kohta LGBTIQ vabaduse alaks ⁽³⁾,
- võttes arvesse oma 10. veebruari 2021. aasta resolutsiooni direktiivi 2011/36/EL (milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja selle vastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset) rakendamise kohta ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse oma 11. veebruari 2021. aasta resolutsiooni naiste õigustega seonduvate eelseisvate probleemide kohta Euroopas rohkem kui 25 aastat pärast Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi vastuvõtmist ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse oma 21. jaanuari 2021. aasta resolutsiooni soolise perspektiivi kohta COVID-19 kriisi ajal ja selle järgsel perioodil ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse oma 21. jaanuari 2021. aasta resolutsiooni soolise digilõhe kaotamise ja naiste osaluse kohta digitaalmajanduses ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse oma 25. novembri 2020. aasta resolutsiooni meediavabaduse tugevdamise kohta: ajakirjanike kaitse Euroopas, vaenukõne, desinformatsioon ja platvormide roll ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse oma 17. aprilli 2020. aasta resolutsiooni ELi kooskõlastatud meetmete kohta võitluses COVID-19 pandeemia ja selle tagajärgede vastu ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni ELi ühinemise kohta Istanbuli konventsiooniga ja muude meetmete kohta soolise vägivalda vastu võitlemiseks ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse oma 13. veebruari 2019. aasta resolutsiooni tagasilöökidest naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas ELis ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse oma 11. septembri 2018. aasta resolutsiooni meetmete kohta töökohal, avalikes kohtades ja poliitilises elus toimuva kiusamise ja seksuaalse ahistamise ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks ELis ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse oma 17. aprilli 2018. aasta resolutsiooni naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamise kohta digitaalvaldkonna kaudu ⁽¹³⁾,

⁽¹⁾ ELT C 456, 10.11.2021, lk 208.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0296.

⁽³⁾ ELT C 474, 24.11.2021, lk 140.

⁽⁴⁾ ELT C 465, 17.11.2021, lk 30.

⁽⁵⁾ ELT C 465, 17.11.2021, lk 160.

⁽⁶⁾ ELT C 456, 10.11.2021, lk 191.

⁽⁷⁾ ELT C 456, 10.11.2021, lk 232.

⁽⁸⁾ ELT C 425, 20.10.2021, lk 28.

⁽⁹⁾ ELT C 316, 6.8.2021, lk 2.

⁽¹⁰⁾ ELT C 232, 16.6.2021, lk 48.

⁽¹¹⁾ ELT C 449, 23.12.2020, lk 102.

⁽¹²⁾ ELT C 433, 23.12.2019, lk 31.

⁽¹³⁾ ELT C 390, 18.11.2019, lk 28.

Teisipäev, 14. detsember 2021

- võttes arvesse oma 26. oktoobri 2017. aasta resolutsiooni seksuaalse ahistamise ja väärkohtlemise vastase võitluse kohta ELis ⁽¹⁴⁾,
- võttes arvesse oma 3. oktoobri 2017. aasta resolutsiooni küberkuritegevuse vastase võitluse kohta ⁽¹⁵⁾,
- võttes arvesse oma 12. septembri 2017. aasta resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta ⁽¹⁶⁾,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste valdkonna õigusaktide sätteid, eriti neid, milles käsitletakse naiste ja laste õigusi, ja muid naiste- ja lastevastast vägivalda käsitlevaid ÜRO õigusakte,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 16. detsembri 2020. aasta resolutsioone „Intensification of efforts to prevent and eliminate all forms of violence against women and girls“ (Naiste ja tütarlaste vastase vägivalda kõigi vormide ennetamiseks ja kõrvaldamiseks tehtavate jõupingutuste tugevdamine) (A/RES/75/161) ning „The right to privacy in the digital age“ (Õigus eraelu puutumatusse digiajastul) (A/RES/75/176),
- võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu 5. juuli 2018. aasta resolutsiooni „Accelerating efforts to eliminate violence against women and girls: preventing and responding to violence against women and girls in digital contexts“ (Naiste ja tütarlaste vastase vägivalda kaotamise kiirendamine: naiste ja tütarlaste vastase vägivalda ennetamine ja sellele reageerimine digikeskkonnas) (A/HRC/38/L.6),
- võttes arvesse ÜRO eriraportöörde aruandeid naistevastase vägivalda ning selle põhjuste ja tagajärgede kohta, eelkõige 18. juuni 2018. aasta aruannet naiste ja tütarlaste vastase vägivalda kohta internetis inimõiguste seisukohast (A/HRC/38/47), 6. mai 2020. aasta aruannet naisajakirjanike vastase vägivalda vastu võitlemise kohta (A/HRC/44/52) ja 24. juuli 2020. aasta aruannet seoste kohta koroonaviirushaiguse (COVID-19) pandeemia ja naistevastase soolise vägivalda pandeemia vahel, keskendudes eelkõige perevägivaldale ja kodurahualgatusele,
- võttes arvesse ÜRO deklaratsiooni naistevastase vägivalda kaotamise kohta, mis võeti vastu 20. detsembril 1993,
- võttes arvesse ÜRO 10. detsembri 1984. aasta piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastast konventsiooni,
- võttes arvesse ÜRO 18. detsembri 1979. aasta konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta,
- võttes arvesse naiste diskrimineerimise likvideerimise komitee 14. juuli 2017. aasta üldist soovitusi nr 35 naistevastase soolise vägivalda kohta, millega ajakohastatakse üldist soovitusi nr 19,
- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 20. novembri 1989. aasta lapse õiguste konventsiooni,
- võttes arvesse Lapse Õiguste Komitee 18. aprilli 2011. aasta üldkommentaari nr 13 (2011) lapse õiguse kohta kaitsele igasuguse vägivalda eest,
- võttes arvesse kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, eelkõige kestliku arengu eesmärki nr 5 soolise võrdsuse kohta,
- võttes arvesse Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) aruannet naisajakirjanike turvalisuse kohta internetis ⁽¹⁷⁾,

⁽¹⁴⁾ ELT C 346, 27.9.2018, lk 192.

⁽¹⁵⁾ ELT C 346, 27.9.2018, lk 29.

⁽¹⁶⁾ ELT C 337, 20.9.2018, lk 167.

⁽¹⁷⁾ https://www.osce.org/files/f/documents/2/9/468861_0.pdf

Teisipäev, 14. detsember 2021

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse uuringut „Combating gender-based violence: Cyber violence“ (Soolise vägivalda vastu võitlemine: kübervägivald“ (Euroopa lisaväärtuse hinnang),
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse uuringut „Cyber violence and hate speech online against women“ (Naistevastane kübervägivald ja internetipõhine vaenukõne),
  - võttes arvesse Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi soolise võrdõiguslikkuse indeksit,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiivi 2011/93/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust ja mis asendab nõukogu raamotsuse 2004/68/JSK⁽¹⁸⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK⁽¹⁹⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuli 2021. aasta määrust (EL) 2021/1232 ajutise erandi kohta direktiivi 2002/58/EÜ teatavatest sätetest seoses tehnoloogiaga, mida numbrivaba isikutevahelise side teenuste osutajad kasutavad isikuandmete ja muude andmete töötlemiseks, et võidelda internetis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise vastu⁽²⁰⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti 3. märtsi 2014. aasta aruannet „Naistevastane vägivald: kogu Euroopa Liitu hõlmav uuring“,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti 14. mai 2020. aasta teist LGBTI uuringut „Pikk tee LGBTI kogukonna liikmete võrdõiguslikkuseni“⁽²¹⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsiooni käsitlevat õiguslikku arvamust, mille Euroopa Liidu Kohtu kohtujurist avaldas 11. märtsil 2021⁽²²⁾ eesmärgiga vähendada õiguslikku ebakindlust küsimuses, kas ja kuidas liit saab konventsiooni sõlmida ja ratifitseerida,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu Kriminaalõiguslase Koostöö Ameti (Eurojust) ja Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ameti (Europol), sealhulgas selle küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskuse tööd ja selle internetipõhise organiseeritud kuritegevuse ohtude hinnangut,
  - võttes arvesse kodukorra artikleid 47 ja 54,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni ühisarutelusid vastavalt kodukorra artiklile 58,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni raportit (A9-0338/2021),
- A. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on liidu põhiväärtus ja põhieesmärk ning see peaks kajastuma kogu liidu poliitikas; arvestades, et õigus võrdsele kohtlemisele ja mittediskrimineerimisele on põhiõigus, mis on sätestatud ELi lepingu artiklis 2 ja artikli 3 lõikes 3, ELi toimimise lepingu artiklites 8, 10, 19 ja 157 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „põhiõiguste harta“) artiklites 21 ja 23; arvestades, et Euroopa soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 esimese eesmärgi raames keskendutakse soolise vägivalda kaotamisele ja kirjeldatakse seda kui üht suurimat probleemi meie ühiskonnas, kuna see mõjutab naisi ühiskonna kõigil tasanditel, olenemata vanusest, haridustasemest, sissetulekust, sotsiaalsest taustast või päritolu- või elukohariigist, ning see on üks tõsisemaid takistusi soolise võrdõiguslikkuse saavutamisel;

⁽¹⁸⁾ ELT L 335, 17.12.2011, lk 1.

⁽¹⁹⁾ ELT L 315, 14.11.2012, lk 57.

⁽²⁰⁾ ELT L 274, 30.7.2021, lk 41.

⁽²¹⁾ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2020-lgbti-equality-1_en.pdf

⁽²²⁾ <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=238745&doclang=en>

Teisipäev, 14. detsember 2021

- B. arvestades, et naiste ja tütarlaste vastane vägivald ja muud soolise vägivalda vormid on liidus laialt levinud ning neid tuleb mõista kui naistevastase diskrimineerimise äärmuslikku vormi, millel on suur mõju ohvritele ja nende perekondadele ja kogukondadele, ning kui inimõiguste rikkumist, mis on kinnistunud soolises ebavõrdsuses, mida need aitavad säilitada ja tugevdada; arvestades, et sooline vägivald on tingitud võimu ebavõrdsest jaotumisest naiste ja meeste vahel, väljakujunenud patriarhaalsetel struktuuridel ja tavadel ning soonormidel, seksismil ja kahjulikel soolistel stereotüüpidel ning eelarvamustel, mis on toonud kaasa meeste domineerimise ja diskrimineerimise naiste ja tütarlaste vastu üle kogu nende mitmekesisuses, sealhulgas LGBTIQ kogukonna liikmed;
- C. arvestades, et naistevastane vägivald tähendab kõiki soolise vägivalda akte, mille tulemuseks on või võib tõenäoliselt olla naisele füüsilise, seksuaalse, psühholoogilise või majandusliku kahju või kannatuse tekitamine, sealhulgas selliste tegudega ähvardamine, ning sundimine ja omavoliline vabadusevõtmine avalikus või eraelus ning internetis või mujal.
- D. arvestades, et sooline kübervägivald võib olla suunatud naiste ja tütarlaste vastu kogu nende mitmekesisuses ja LGBTIQ kogukonna liikmetele nende soo, sooidentiteedi, sooväljenduse või sootunnuste alusel; arvestades, et läbipõimunud diskrimineerimise vormid, sealhulgas diskrimineerimine rassi, keele, usu, veendumuste, rahvusliku või sotsiaalse päritolu, rahvus- või etnilise vähemusse kuulumise, sünni, seksuaalse sättumuse, vanuse, tervisliku seisundi, puude, perekonnaseisu või rändaja- või pagulasstaatuse alusel võivad süvendada soolise kübervägivalda tagajärgi; arvestades, et liidu LGBTIQ võrdõigusselguse strateegias tuletatakse meelde, et kõigil on õigus turvalisusele, olgu siis kodus, avalikus elus või veebis;
- E. arvestades, et Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti läbi viidud liidu teine LGBTIQ uuring näitas, et 10 % LGBTIQ kogukonna liikmetest oli uuringueelse aasta jooksul kogenud küberkiusamist seoses LGBTIQ kogukonna liikmeks olemisega, sealhulgas sotsiaalmeedias; arvestades, et inter- ja transsoolised inimesed on probleemist rohkem kui proportsionaalselt mõjutatud (16 %); arvestades, et 15–17-aastased teismelised oli rühm, keda on võrreldes teiste vanuserühmadega (7–12 %) kõige rohkem küberahistatud (15 %) põhjusel, et nad on LGBTIQ kogukonna liikmed;
- F. arvestades, et vägivald tütarlaste ja naiste vastu kogu nende mitmekesisuses ja sooline vägivald kujutavad endast erinevaid, kuid mitte üksteist välistavaid vorme ja ilminguid; arvestades, et veebis aset leidev vägivald on sageli seotud ja lahutamatu vägivallast väljaspool veebi, kuna see võib sellele eelneeda, sellega kaasneda või seda jätkata; arvestades, et soolist kübervägivalda tuleks seetõttu mõista kui veebivälise soolise vägivalda jätkumist veebikeskkonnas;
- G. arvestades Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse uuringut „Combating gender-based violence: Cyber violence – European added value assessment“ (Võitlus soolise vägivalda vastu: kübervägivald – Euroopa lisaväärtuse hinnang) soolise kübervägivalda kohta on 4–7 % liidu naistest kogenud 12 kuu jooksul enne uuringut küberkiusamist, samas kui 1–3 % on kogenud küberahistamist; arvestades, et küberahistamine toimub mitmel kujul ja on kõige levinum eraldiseisva või kombineeritud vihakõne vorm ning seda on liiga kaua ignoreeritud ja sellele reageerimata jäetud; arvestades, et 2020. aastal läbi viidud World Wide Web Foundationi uuring 180 riigi vastajate seas näitas, et 52 % noortest naistest ja tütarlastest on internetis kogenud sellist väärkohtlemist nagu privaatsete piltide, videote või sõnumite jagamine ilma nende nõusolekuta, õelad ja alandavad sõnumid, kuritahtlik ja ähvardav kõne, seksuaalne ahistamine ja vale sisu ning 64 % vastanutest väitis, et tunneb kedagi, kes on seda kogenud;
- H. arvestades, et noortel naistel ja tütarlastel on suurem oht langeda kübervägivalda, eriti küberahistamise ja küberkiusamise ohvriks; arvestades, et vähemalt 12,5 % koolikiusamise juhtumitest leiab aset veebis⁽²³⁾; arvestades, et noored on nüüd juba varasemas eas üha enam sotsiaalvõrgustikega seotud; arvestades, et need vägivallavormid suurendavad sotsiaalse ebavõrdsuse kaalu, sest sageli on sihtmärgiks kõige ebasoodsamas olukorras olevad noored; arvestades, et UNICEFi andmetel ahistatakse tütarlapsi kaks korda rohkem kui poisse⁽²⁴⁾; arvestades, et selle uuringu kohaselt on naised skeptilisemad tehnoloogiaettevõtete suhtes oma andmete vastutustundliku kasutamise küsimuses;

⁽²³⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Women/SRWomen/Pages/OnlineViolence.aspx>

⁽²⁴⁾ <https://www.coe.int/en/web/campaign-free-to-speak-safe-to-learn/-/bullying-perspectives-practices-and-insights-2017->

Teisipäev, 14. detsember 2021

- I. arvestades, et Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA) 3. märtsi 2014. aasta aruande „Naistevastane vägivald: kogu ELi hõlmav uuring“ kohaselt oli 2014. aastal 11 % naistest kogenud küberahistamist ja 14 % oli liidus kogenud jälitamist alates 15. eluaastast;
- J. arvestades, et interneti-ühendus ja vajadus pääseda juurde digitaalsele avalikule sfäärile on meie ühiskondade ja majanduse arenguks üha vajalikumad; arvestades, et töökohad kasutavad üha enam digitaalseid lahendusi ja muutuvad neist sõltuvaks, mis suurendab riski, et naised võivad tööturul ja majandustegevuses kogeda soolist kübervägivalda;
- K. arvestades, et internetikasutuse laienemine, mobiilse teabe kiire levik ja sotsiaalmeedia kasutamine koos soolise vägivaldaga mitmete, korduvate ja omavahel seotud vormidega on põhjustanud naistevastase kübervägivaldaga ja soolise vägivaldaga üha kasvava leviku; arvestades, et internetile juurdepääsu omavad naised ja tütarlapsed puutuvad internetivägivaldaga kokku sagedamini kui mehed; arvestades, et naistevastase vägivaldaga, selle põhjuste ja tagajärgedega tegelev ÜRO eriraportöör märkis, et uued tehnoloogiad „tekitavad paratamatult naistevastase vägivaldaga erinevaid ja uusi ilminguid internetis“; arvestades, et innovatsioon toimub tempos, mis sageli ei võimalda arutleda selle pikaajaliste tagajärgede üle, ning et soolise kübervägivaldaga levimus tõenäoliselt suureneb ka lähiaastatel; arvestades, et on vaja piisavalt hinnata soolise kübervägivaldaga mõju ohvritele ja mõista mehhanisme, mis võimaldavad sellist soolist vägivalda toime panna, et tagada heastamine, vastutusele võtmine ja ennetamine;
- L. arvestades, et Maailma Terviseorganisatsiooni andmetel⁽²⁵⁾ kogeb iga kolmas naine kogu maailmas füüsilist või seksuaalset vägivalda peamiselt lähipartneri poolt; arvestades, et sooline vägivald on COVID-19 pandeemia ajal suurenenud ning liikumispirangud on suurendanud koduvägivalda ja väärkohtlemise ohtu; arvestades, et interneti laialdasem kasutamine COVID-19 pandeemia ajal on suurendanud veebipõhist ja IKT-põhist vägivalda, sest kuritarvitavad partnerid ja endised partnerid jälgivad, jälitavad ja ähvardavad oma ohvreid ning panevad toime vägivalda digitaalsete vahenditega; arvestades, et kübervägivald võib langeda kokku füüsilise vägivaldaga või selleks üle minna, kui sellele varakult ei reageerita; arvestades, et ELi ohvrite õiguste strateegias 2020–2025 tunnistab komisjon, et praegune olukord COVID-19 pandeemiaga on põhjustanud küberkuritegude, näiteks veebipõhiste seksuaalkuritegude ja vaenukuritegude kasvu;
- M. arvestades, et kõige levinumad soolise kübervägivaldaga liigid on sellised kuriteod nagu küberahistamine, küberjälitamine, IKT-ga seotud eraelu puutumatus rikkumine, sealhulgas andmetele või piltidele, sealhulgas intiimandmetele ilma nõusolekuta juurdepääs, nende võtmine, salvestamine, jagamine ja nendega manipuleerimine, identiteedivargus ja vihakõne internetis, sunniviisiline kontroll digitaalse jälgimise ja side kontrollimise abil, jälitus- ja nuhkvara rakenduste kaudu toimuv suhtluse kontroll ning tehnoloogiliste vahendite kasutamine inimkaubanduseks, sealhulgas seksuaalse ärakasutamise eesmärgil;
- N. arvestades, et soolist kübervägivalda saab toime panna mitmesuguste veebipõhiste suhtluskanalite ja -vahendite abil, sealhulgas sotsiaalmeedia, veebisisu, arutelusaidid, tutvumissaidid, kommentaariumid ja mängude vestlustoad; arvestades, et paljusid soolise kübervägivaldaga liike saab sooritada palju kergemini ja ulatuslikumalt kui soolise vägivaldaga füüsilisi vorme;
- O. arvestades, et mõned liikmesriigid on vastu võtnud seadused, mis käsitlevad ainult mõningaid soolise kübervägivaldaga konkreetseid vorme, ning seetõttu esineb endiselt märkimisväärsed lünki; arvestades, et praegu puudub liidu tasandil ühine määratlus või tõhus poliitiline lähenemisviis soolise kübervägivaldaga vastu võitlemiseks; arvestades, et selline ühtlustatud määratluse puudumine liidu tasandil toob kaasa märkimisväärsed erinevusi selles osas, millises ulatuses liikmesriigid võitlevad soolise kübervägivaldaga vastu ja ennetavad seda, mistõttu on nende pakutava kaitse tase hoolimata kuriteo piiriülesest olemusest väga erinev ja killustunud; arvestades, et seetõttu on vaja soolise kübervägivaldaga ühtlustatud õiguslikku määratlust, et tagada lähenemine nii riiklikul kui ka liidu tasandil;

⁽²⁵⁾ <https://www.who.int/publications/i/item/9789240022256>

Teisipäev, 14. detsember 2021

- P. arvestades, et naistevastase vägivalda, selle põhjuste ja tagajärgedega tegeleva ÜRO eriraportööri sõnul laieneb internetipõhise naistevastase vägivalda määratlus igasugusele naistevastasele soolisele vägivaldale, mis on osaliselt või täielikult toime pandud IKT-vahendite abil, või millele need on kaasa aidanud või mida need on raskendanud, näiteks mobiil- ja nutitelefonide, interneti, sotsiaalmeediaplatformide või e-posti abil, ning mis on sooritatud naise vastu, kuna ta on naine, või mis mõjutab naisi ebaproportsionaalselt suures ulatuses ⁽²⁶⁾;
- Q. arvestades, et soolise kübervägivalda kriminaliseerimisel võib kuritegude toimepanijatele olla hoiatav mõju, kuna nad kardavad karistusi või mõistavad, et nad panevad toime kuriteo;
- R. digitehnoloogia ja -rakenduste kiire arengu ja kasutamise tõttu tekivad uued soolise kübervägivalda vormid; arvestades, et need soolise kübervägivalda ja veebipõhise ahistamise eri vormid on suunatud kõigile vanuserühmadele alates varasest east kuni kooli- ja tööeluni ja hilisemate aastateni välja; arvestades, et samuti ei tohiks tähelepanuta jätta asjaolu, et kübervägivald võib avalduda psühholoogiliselt;
- S. arvestades, et Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) andmetel on kümnest naisest seitse kogenud küberahistamist; arvestades, et jälitustarkvara on tarkvara, mis hõlbustab kuritarvitamist, võimaldades jälgida isiku seadet varjatult ilma tema nõusolekuta, ilma et jälgimistoimingud oleksid seadme omanikule teada, kusjuures tarkvara jääb varjatuks; arvestades, et jälitustarkvara on liidus seaduslikult kasutamiseks ja ostmiseks saadaval ning seda turustatakse sageli vanemliku järelevalve tarkvarana;
- T. arvestades, et kuvandil põhinevat seksuaalset väärkohtlemist kasutatakse sageli ohvrite ahistamiseks ja alandamiseks; arvestades, et süvavõltsingud on suhteliselt uus viis soolise vägivalda rakendamiseks, mis kasutab tehisintellekti naiste ärakasutamiseks, alandamiseks ja ahistamiseks;
- U. arvestades, et kuvandipõhine seksuaalne väärkohtlemine ja veebisaidid, kus sellist kuritarvitamist levitatakse, on lähisuhtevägivalda kasvav vorm; arvestades, et kuvandil põhineva seksuaalse kuritarvitamise tagajärjed võivad olla seksuaalsed (kuna seksuaalset tegevust salvestati ja/või levitati ilma nõusolekuta), psühholoogilised (eraelu avalikuks saamise mõju tõttu) ja majanduslikud (kuna kuvandipõhine seksuaalne kuritarvitamine võib ohustada ohvrite praegust ja tulevast tööelu);
- V. arvestades, et on suurenenud oht, et naiste nõusolekuta avaldatud intiimseid ja seksuaalseid videoid levitatakse pornograafilistel veebisaitidel ning see toimub rahalise kasu saamise eesmärgil; arvestades, et isikliku sisu levitamine internetis ilma ohvri nõusolekuta ja eelkõige seksuaalse kuritarvitamise korral lisab vägivaldale täiendava traumaatilise elemendi, millel on sageli dramaatilised tagajärjed, sealhulgas enesetapp;
- W. arvestades, et noored naised ja tütarlapsed on eelkõige soolise kübervägivalda ohvrid, mis hõlmab uute tehnoloogiate kasutamist, sealhulgas küberkiusamise ja -ahistamise, vägistamise ja tapmisega ähvardamise, IKT-ga seotud eraelu puutumatus rikkumise ning erateabe ja fotode avaldamise kaudu;
- X. arvestades, et 15 liikmesriigi vaenukõne õigusaktid ei sisalda praegu sooidentiteedi aspekti; arvestades, et komisjon on liidu soolise võrdõiguslikkuse strateegias 2020–2025 ja LGBTIQ võrdõiguslikkuse strateegias 2020–2025 kohustunud esitama algatuse eesmärgiga laiendada kuritegevuse valdkondi, kus ühtlustamine on võimalik, lisades vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 83 lõikele 1 soolise vägivalda eri vormid;
- Y. arvestades, et käesolevas resolutsioonis nimetatud statistika näitab, et LGBTIQ kogukonna liikmete vastu suunatud vihakõne on laialt levinud, eelkõige internetis, ning et mõnes liikmesriigis rõhutatult puuduvad õigusaktid selliste internetis toimuva kuritarvitamise vormide ennetamiseks, nendega tegelemiseks ja nende eest karistamiseks;

⁽²⁶⁾ ÜRO naistevastase vägivalda, selle põhjuste ja tagajärgede eriraportööri 18. juuni 2018. aasta aruanne naiste- ja tütarlastevastase internetipõhise vägivalda kohta inimõiguste vaatenurgast (A/HRC/38/47).

Teisipäev, 14. detsember 2021

- Z. arvestades, et 2017. aastal kirjutas liit alla Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsioonile (Istanbuli konventsioon), mis on endiselt soolise vägivalda kaotamise rahvusvaheliste standardite võrdlusalus, ning et liidu ühinemise lõpuleviimine nimetatud konventsiooniga on komisjoni peamine prioriteet;
- AA. arvestades, et soolise vägivalda, sealhulgas soolise kübervägivalda lõpetamiseks on vaja tugineda järjepidevatele, käegakatsutavatele, esinduslikele ja võrreldavatele haldusandmetele, mis põhinevad kindlal ja kooskõlastatud andmekogumisraamistikul; arvestades, et soolise vägivalda kõigi vormide ja nende põhialuste kohta puuduvad terviklikud ja võrreldavad eristatud andmed; arvestades, et kuigi teadlikkus selle nähtuse kohta on suurenenud, ei lase asjaolu, et soolise vägivalda kõigi vormide kohta ei koguta andmeid, täpselt hinnata selle levimust; arvestades, et selline kättesaadavate andmete puudumine on seotud soolise kübervägivalda juhtumitest teatamata jätmisega; arvestades, et Istanbuli konventsioon ja direktiiv 2012/29/EL nõuavad liikmesriikidelt statistiliste andmete esitamist ja sooliselt jaotatud andmete loomist;
- AB. arvestades, et kriminaalõiguslik reageerimine soolise kübervägivalda ohvritele on endiselt maha jäänud, mis näitab, et paljudes liikmesriikides puudub arusaamine ja teadlikkus nende kuritegude tõsidusest ning nendest teatamist pärsitakse; arvestades, et kui politseiametnikele anda n.ö pehmed oskused kõigi soolise vägivalda vormide kõigi ohvrite tähelepanelikuks ärakuulamiseks, nende mõistmiseks ja neisse austavalt suhtumiseks, võib see aidata vältida teatamata jätmise ja uuesti ohvriks langemise vastu; arvestades, et kõigi soolise vägivalda ohvrite jaoks turvalisema keskkonna loomiseks on hädavajalik tagada kergesti juurdepääsetav teatamismenetlus ja -mehhanismid ning õiguskaitsevahendid; arvestades, et kübervägivalda ohvritele peaks olema kättesaadav teave selle kohta, kuidas ja kellega õiguskaitseasutustes ühendust võtta, samuti olemasolevate õiguskaitsevahendite kohta, mis aitaks neil raskes olukorras toime tulla;
- AC. arvestades, et Europoli küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskus, Eurojust ja Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet (ENISA) on viinud läbi veebipõhise küberkuritegevuse alaseid uuringuid; arvestades, et mõningaid naisi ja LGBTIQ kogukonna liikmeid, nagu feministe ja LGBTIQ aktiviste, poliitikuid, avaliku sektori ametikohtadel olevaid naisi, ajakirjanikke, blogijaid, inimõiguste kaitsjaid ja teisi avaliku elu tegelasi mõjutab sooline kübervägivald eriti suurel määral, ja arvestades, et see ei põhjusta neile mitte ainult maine- ja psühholoogilist kahju ning kannatusi, vaid võib kaasa tuua ka probleeme ohvri elukorralduses, privaatsuse rikkumist ning isiklike suhete ja perekonnaelu kahjustamist ning takistada neid digitaalselt osalemast poliitilises, sotsiaalses ja kultuurilises elus;
- AD. arvestades, et sooline kübervägivald põhjustab sageli enesetsensuuri ning võib kahjustada soolise kübervägivalda ohvrite tööelu ja mainet; arvestades, et vägivaldsed ja soospetsiifilised ohud sunnivad ohvreid sageli kasutama pseudonüüme ja hoidma madalat veebiprofiili, tegema otsust peatada, deaktiveerida või alaliseks kustutada oma veebikontod, või koguni oma ametialalt täielikult lahkuma; arvestades, et see võib vaigistada naiste sõnavõtte ja arvamused ning süvendada olemasolevat soolist ebavõrdsust poliitilises, ühiskondlikus ja kultuurielus; arvestades, et üha laienev sooline kübervägivald, millega naised kokku puutuvad, võib takistada neil edasist osalemist digisektoris, tugevdab samas sooliselt kallutatud kontseptsiooni, süvendades sooliselt kallutatud uute tehnoloogiate väljatöötamist ja juurutamist ning põhjustades olemasolevate diskrimineerivate tavade ja stereotüüpide kordamist, ning aitab kaasa soolise kübervägivalda normiks muutumisele;
- AE. arvestades, et sooline kübervägivald mõjutab otseselt naiste seksuaalset, füüsilist ja psühholoogilist tervist ja heaolu ning sellel on negatiivne sotsiaalne ja majanduslik mõju; arvestades, et sooline kübervägivald mõjutab negatiivselt ohvrite võimet täielikult kasutada oma põhiõigusi, millel on tõsised tagajärjed ühiskonnale ja demokraatialle tervikuna;
- AF. arvestades, et soolise vägivallaga kaasnevad negatiivsed majanduslikud tagajärjed ja sellest tulenevad vaimse tervise probleemid võivad avaldada ohvritele tõsist mõju, sealhulgas nende võimele tööd otsida, samuti võivad need põhjustada finantsprobleeme; arvestades, et soolise vägivalla majanduslik mõju võib hõlmata mõju tööhõivele, näiteks vähenenud kohalolek töökojal ja võimalus, et tööalane seisund satub ohtu, mis võib põhjustada töökoha kaotust või väiksemat tootlikkust; arvestades, et soolise kübervägivalda mõju vaimsele tervisele võib olla keeruline ja pikaajaline;

Teisipäev, 14. detsember 2021

arvestades, et soolise kübervägivalla mõju vaimsele tervisele (ärevus, depressioon ja püsivad traumajärgsed sümptomid) mõjutab inimestevahelisi, sotsiaalseid, õiguslikke, majanduslikke ja poliitilisi probleeme ning hõlmab lõppkokkuvõttes noorte elatusvahendeid ja identiteeti; arvestades, et need mõjud suurendavad diskrimineerimise muid vorme, süvendades olemasolevat diskrimineerimist ja ebavõrdsust;

AG. arvestades Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse uuring „Combating gender-based violence: Cyber violence – European added value assessment“ (Soolise vägivalla vastu võitlemine: kübervägivald –Euroopa lisaväärtuse hinnang), jäävad küberkiusamise ja küberahistamise kogukulud vahemikku 49–89,3 miljardit eurot, kusjuures suurim kulukategooria on kaotus elukvaliteedi osas, mis moodustas üle poole kogukuludest (umbes 60 % küberkiusamise ja umbes 50 % küberahistamise korral);

AH. arvestades, et ennetustegevus, eriti hariduse kaudu, sealhulgas digikirjaoskus koos selliste digioskustega nagu küberhügieen ja netiket, peab olema oluline element igasuguses riiklikus tegevuses, mille eesmärk on võidelda soolise vägivalla vastu internetis;

1. rõhutab, et sooline kübervägivald on reaalelulise soolise vägivalla jätkumine ja et ükski poliitiline alternatiiv ei ole tõhus, kui seda tegelikkust ei arvestata; rõhutab, et liidu olemasolevad õigusaktid ei näe ette mehhanisme, mis on vajalikud soolise kübervägivalla probleemi asjakohaseks lahendamiseks; kutsub liikmesriike ja komisjoni üles sõnastama ja rakendama seadusandlikke ja muid kui seadusandlikke meetmeid, et tegeleda soolise vägivallaga internetis ning lisama soolise vägivalla ohvrite arvamused oma strateegiasse selle vägivalla vastu võitlemiseks, sidudes need strateegiad algatustega, mille eesmärk on kaotada soolised stereotüübid, seksistlikud hoiakud ja naiste diskrimineerimine; rõhutab, et need tulevased ettepanekud peaksid olema kooskõlas olemasolevate ettepanekutega, nagu ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus digiteenuste ühtse turu kohta (digitaalteenuste õigusakt) ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ, samuti kehtivate õigusaktidega, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/36/EL⁽²⁷⁾ ja direktiiv 2012/29/EL;

2. tuletab meelde, et puudub soolise kübervägivalla ühtne määratlus, mis toob liikmesriikides kaasa märkimisväärsed erinevused soolise kübervägivalla ennetamises ja selle vastu võitlemises, mille tulemuseks on liikmesriikide vahel suured erinevused ohvrite kaitse, toetuse ja hüvitiste osas; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles määratlema ja vastu võtma soolise kübervägivalla ühise määratluse, mis hõlbustaks soolise kübervägivalla eri vormide analüüsimist ja nende vastu võitlemist, tagades seeläbi soolise kübervägivalla ohvritele tõhusa juurdepääsu õigusemõistmisele ja konkreetsetele tugiteenustele liikmesriikides;

3. rõhutab, et soolise kübervägivalla mõiste ei tohiks piirduda arvutisüsteemide kasutamisega, vaid peaks jääma laialtlevinuks ja hõlmama IKT kasutamist üksikisikute vastu suunatud vägivalla põhjustamiseks, hõlbustamiseks või sellega ähvardamiseks;

4. tunneb heameelt ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 üle, mille komisjon esitas meetmena, et võidelda naistevastase vägivalla vastu kogu selle mitmekesisuses, et võidelda soolises vägivalla ning selle algpõhjustega; rõhutab, et sooline kübervägivald on sügavalt juurdunud võimudünaamikas, majanduslikus tasakaalustamatuses ja soonormides; kutsub liikmesriike ja komisjoni üles tegelema kübervägivalla algpõhjustega ja võitlema väljakujunenud hoiakute, soorollide ja stereotüüpide vastu, mille tulemuseks on salliv suhtumine naistevastasesse vägivalda;

5. kutsub liikmesriike üles eraldama riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele juhtimisorganitele ning õigusabile, tervishoiule, eelkõige vaimse tervise ja sotsiaalkaitseasutustele, sealhulgas naisorganisatsioonidele, asjakohaseid inimresursse ja rahalisi vahendeid, et ennetada soolist kübervägivalda ja naisi selle eest kaitsta;

⁽²⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta direktiiv 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/629/JSK (ELT L 101, 15.4.2011, lk 1).

Teisipäev, 14. detsember 2021

6. kutsub komisjoni üles tagama, et tegeletakse ka kübervägivallaga, sealhulgas seksitööstuses esinevate vägivallavormidega; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles lõpetama pornograafiatööstust, mis põhineb seksiga kauplemisel, vägistamisel ning naiste ja laste muul viisil väärkohtlemisel ja kuritarvitamisel; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles lisama vaenukõne definitsiooni alla misogüünia ja vaenukuritegude alla misogüünsed rünnakud;
7. rõhutab, et süsteemset ja sotsiaalset diskrimineerimist, sealhulgas soolist, rassilist ja majanduslikku diskrimineerimist, kajastatakse ja süvendatakse veebis; tuletab meelde, et need diskrimineerimise vormid on omavahel läbipõimunud ja see toob kaasa äärmuslikud tagajärjed vähekaitstud inimestele, nagu sisserännanud naised, etnilistesse või usukogukondadesse kuuluvad naised, erivajadustega naised, LGBTIQ kogukonna liikmed ja teismelised;
8. väljendab heameelt selle üle, et komisjon on LGBTIQ kogukonna liikmete võrdõiguslikkuse strateegias 2020–2025 võtnud kohustuse laiendada ELi toimimise lepingu artikli 83 lõike 1 kohast nn eurokuritegude loetelu, et see hõlmaks vihakuritegusid ja vihakõnet, sealhulgas seda, mis on suunatud LGBTIQ kogukonna liikmete vastu;
9. rõhutab tungivat vajadust tegeleda soolise vägivalda algpõhjustega ning kutsub komisjoni üles seda lähenemisviisi oma tulevases ettepanekus arvesse võtma;
10. rõhutab, et COVID-19 pandeemia on järsult suurendanud lähisuhtevägivalda ja väärkohtlemist (olukord, mida on hakatud nimetama varipandeemiaks), mis hõlmab füüsilist, psühholoogilist, seksuaalset ja majanduslikku vägivalda ning selle veebimõõdet, kuna väga suur osa inimeste ühiskondlikust elust on nihkunud veebi ja ohvrid on olnud sunnitud veetma rohkem aega koos õigusrikkujatega, samal ajal kui nad on üldistest tugivõrgustikest eraldatud; rõhutab samuti, et COVID-19 liikumispiirangute ajal puutusid vägivallaga kokku paljud LGBTIQ kogukonna liikmed (või neid ahistati või kuritarvitati), sealhulgas pereliikmed, seaduslikud eestkostjad või kooselus elavad inimesed;
11. rõhutab, et nn varipandeemia raskendas naiste juurdepääsu tõhusale kaitsele, tugiteenustele ja õigusemõistmisele ning juhtis tähelepanu ebapiisavatele tugiresurssidele ja -struktuuridele, jättes paljud naised ilma piisava ja õigeaegse kaitseta; kutsub liikmesriike üles suurendama abi sihtotstarbeliste varjupaikade, abitelefoni ja tugiteenuste kaudu, et kaitsta ohvreid ja parandada õiguskaitse kättesaadavust ning hõlbustada soolisest vägivallast teatamist ja selle eest vastutusele võtmist;
12. väljendab muret vihakuritegude ja vihakõne pärast COVID-19 pandeemia ajal, mis on seotud diskrimineerimise või vägivaldala õhutamise ja mis on toonud kaasa vähekaitstud rühmadesse kuuluvate inimeste häbimärgistamise;
13. kutsub komisjoni üles analüüsima põhjalikumalt COVID-19 pandeemia mõju soolisele kübervägivallale ning kutsub liikmesriike üles võtma tõhusaid meetmeid valitsusväliste organisatsioonide ning liidu organite, ametite ja asutuste toetusel, näiteks Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti ja Europoli⁽²⁸⁾ toel; julgustab komisjoni töötama välja Euroopa Liidu protokollid soolise vägivalda kohta kriisi- ja hädaolukordades, et lisada ohvrikaitse teenused liikmesriikides oluliste teenuste nimekirja;
14. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles laiendama vihakõne, sealhulgas seksistliku vihakõne mõistet;
15. rõhutab soolise kübervägivalda rahvusvahelist iseloomu; rõhutab, et info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamise piiriülest mõõdet arvestades on soolisel kübervägivaldala täiendavad riikidevahelised tagajärjed; rõhutab, et kurjategijad kasutavad veebiplatvorme või mobiiltelefone, mis on ühendatud või majutatud muudes riikides kui need, kus soolise kübervägivalda ohvrid asuvad; rõhutab, et kiire tehnoloogiline areng ja digiüleminek võivad tekitada uusi soolise kübervägivalda vorme, mis võib kaasa tuua selle, et toimepanijaid ei võeta vastutusele, ning mis tugevdab karistamatuse kultuuri;
16. kutsub liidu institutsioone, organeid, ametid ja asutusi ning liikmesriike ja nende õiguskaitseasutusi üles tegema koostööd ja võtma konkreetseid meetmeid, et koordineerida oma jõupingutusi soolise kübervägivalda vastu võitlemisel;

(28) <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/pandemic-profiteering-how-criminals-exploit-covid-19-crisis>

Teisipäev, 14. detsember 2021

17. rõhutab vajadust võtta arvesse naiste ja tütarlaste seksuaalsel ärakasutamisel põhineva veebipõhise soolise vägivalda ja inimkaubanduse kattuvust, eelkõige COVID-19 pandeemia kontekstis; rõhutab, et teadlikkuse suurendamine internetis toimuvast inimkaubandusest sotsiaalmeedias on oluline, et vältida uute ohvrite sattumist inimkaubanduse võrgustikesse; rõhutab lisaks, et pildidel põhinev seksuaalne kuritarvitamine on äärmuslik eraelu puutumatus rikkumine ja ka soolise vägivalda vorm, nagu juhtum Iirimaal 2020. aasta novembris, kui kümned tuhanded seksuaalse sisuga pildid naistest ja tütarlastest avalikustati ilma nende nõusolekuta; kutsub seetõttu liikmesriike tungivalt üles ajakohastama oma riiklikke õigusakte, et laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjaliga seotud juhtumite puhul lisataks seksuaalse kuritarvitamisega seotud seksuaalkuritegude loetellu visuaalse materjali põhine seksuaalne kuritarvitamine või selge intiimsuse materjali jagamine ilma nõusolekuta;

18. julgustab liikmesriike võtma vastu ning nõuetekohaselt ja tõhusalt rakendama asjakohaseid riiklikke õigusakte, sealhulgas kriminaalõigust, samuti konkreetset teadlikkuse suurendamise poliitikat, ning korraldama kampaaniaid, haridus- ja koolitusprogramme, sealhulgas digihariduse, -kirjaoskuse ja -oskuste valdkonnas, mis oleksid suunatud ka noorematele põlvkondadele; julgustab Euroopa Komisjoni liikmesriike sellega seoses toetama;

19. rõhutab soolise võrdõiguslikkuse tähtsust õppekavades, et tegeleda soolise vägivalda algpõhjustega, et kõrvaldada soolised stereotüübid ning muuta sotsiaalseid ja kultuurilisi hoiakuid, mille tulemuseks on kahjulikud sotsiaalsed ja soonormid; rõhutab kvalifitseeritud koolitusspetsialistide, näiteks haridustöötajate rolli õpilaste toetamisel soolise kübervägivaldaga seotud küsimustes, ja sellistesse koolitusspetsialistidesse investeerimise tähtsust; märgib, et erilist tähelepanu tuleks pöörata poiste ja meeste haridusele;

20. kutsub liikmesriike üles töötama välja poliitikameetmeid ja programme ohvrite toetamiseks ja neile hüvitise maksmiseks ning võtma asjakohaseid meetmeid, et võidelda selliste tegude toimepanijate karistamatuse vastu, sealhulgas kaaluma oma kohtuotsuseid käsitlevate siseriiklike õigusaktide läbivaatamist ja muutmist, et lisada sinna ühe õiguskorra rikkumise viisina kübervägivald;

21. kutsub liikmesriike üles looma riiklike kontaktpunktide võrgustikke ja algatusi, et parandada õigusnormide ühtlustamist ja tugevdada kehtivate õigusnormide jõustamist eesmärgiga tõhustada võitlust soolise kübervägivalda vastu; tuletab meelde, et Euroopa Nõukogu küberkuritegevuse konventsioonis, Euroopa Nõukogu konventsioonis laste kaitse kohta seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest ning Istanbuli konventsioonis nõutakse, et teatavad naiste ja laste vastu suunatud vägivaldaga seotud teod, nagu sooline kübervägivald, tuleb liigitada kuriteoks;

22. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles eraldama asjakohaseid rahalisi vahendeid toetus- ja ohvriabi organisatsioonidele; rõhutab soolise kübervägivalda nähtuse uurimise tähtsust; kutsub lisaks komisjoni ja liikmesriike üles suurendama vahendeid, näiteks teadlikkuse suurendamise kampaaniate ja sooliste stereotüüpide vastase võitluse jaoks;

23. kutsub liikmesriike üles tagama kõigile asjaomastele spetsialistidele, eelkõige justiits- ja õiguskaitseasutustele soolise kübervägivalda vastase võitluse kõigis etappides kohustusliku, pideva ja sooteadliku suutlikkuse suurendamise, hariduse ja koolituse, et neil oleksid teadmised soolisest kübervägivaldast ning sellest, kuidas ohvreid paremini mõista ja abistada, eelkõige ohvreid, kes otsustavad esitada kaebuse, et vältida teisest ohvristamist ja uuesti traumeerimist; rõhutab samuti vajadust pakkuda koolitust soolise kübervägivalda kuritegude uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks;

24. tuletab meelde vajadust pakkuda tugiteenuseid, tugitelefoni võimalust, kättesaadavaid teatamismehhanisme ja õiguskaitsevahendeid, mille eesmärk on kaitsta ja toetada soolise kübervägivalda ohvreid; kutsub liikmesriike üles töötama liidu toetusel välja ühtne, kasutajasõbralik, ligipääsetav ja korrapäraselt ajakohastatav tugiteenuste, tugitelefoni ja teatamismehhanismide kataloog, mis on saadaval naistevastase kübervägivalda üksikjuhtudel ning võiks olla kättesaadav ühtsel platvormil ja sisaldada teavet ka muude naistevastase vägivalda vormide korral pakutava toe kohta; märgib, et soolise kübervägivalda probleem on tõenäoliselt ulatuslikum kui andmetest nähtub, kuna sellest ei anta teada ja seda ei peeta tõsiseltvõetavaks;

Teisipäev, 14. detsember 2021

25. rõhutab, kui oluline on kasutada meediat ja sotsiaalmeediat, et suurendada teadlikkust soolise kübervägivalla ennetamise ja selle vastu võitlemise vajalikkusest;

26. kutsub komisjoni üles edendama teadlikkuse suurendamise ning teavitus- ja toetuskampaaniaid, et võidelda soolise kübervägivalla kõigi vormide vastu ja aidata tagada kõigile turvaline digitaalne avalik ruum; on seisukohal, et kogu liitu hõlmavas soolise kübervägivalla alases teadlikkuse suurendamise kampaanias tuleks muu hulgas anda noorematele liidu kodanikele teavet selle kohta, kuidas kübervägivalla vorme ära tunda ja neist teatada, ning digitaalõiguste kohta; märgib, et soolist kübervägivalda kogevad eeskätt noored naised ning nõuab sellega seoses ka konkreetsete ennetus- ja teadlikkuse suurendamise algatuste väljatöötamist ⁽²⁹⁾;

27. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid looksid usaldusväärse süsteemi kogu liidus soolise vägivalla, sealhulgas kübervägivalla ning selle levimuse, dünaamika ja tagajärgede kohta statistiliste, liigendatud, võrreldavate ja asjakohaste andmete korrapäraseks kogumiseks, ning töötaksid välja näitajad edusammude mõõtmiseks; kinnitab veel kord vajadust koguda põhjalikke liigendatud ja võrreldavaid andmeid, sealhulgas teaduslikke andmeid, et teha kindlaks soolise vägivalla ulatus, leida lahendusi ja mõõta edusamme; kutsub liikmesriike üles koguma ja edastama asjakohaseid andmeid; soovib komisjonil ja liikmesriikidel kasutada EIGE, Eurostati, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti, Europoli, Eurojusti ja ENISA suutlikkust ja oskusteavet; tunneb heameelt komisjoni lubaduse üle viia kogu liidus läbi soolise vägivalla uuring, mille tulemused esitatakse 2023. aastal;

28. märgib, et soolisel kübervägivallal võivad olla ohvritele rängad tagajärjed, mis jätavad jälje kogu eluks, nagu füsioloogilised tagajärjed ja vaimsele tervisele avalduv mõju, sealhulgas stress, keskendumisraskused, ärevus, paanikahood, madal enesehinnang, depressioon, traumajärgne stressihäire, sotsiaalne eraldatus, usalduse ja kontrollitunde puudumine, hirm, enesevigastamine ja enesetapumõtted;

29. juhib tähelepanu, et ohvrite koetava soolise kübervägivallaga võivad kaasned mainekahju, füüsilised ja meditsiinilised probleemid, häiritud elukorraldus, eraelu puutumatus õiguse rikkumised ning veebikeskkonnast ja veebivälisest keskkonnast tagasitõmbumine; rõhutab, et soolisel kübervägivallal võib olla ka kahjulik majanduslik mõju seoses pikemate töölt puudumiste, töökoha kaotamise riski, raskustega leida tööd ja elukvaliteedi halvenemisega ning et mõned nimetatud aspektid on läbipõimunud muude diskrimineerimise vormidega, millega naised ja LGBTIQ+ kogukonna liikmed tööturul silmitsi seisavad;

30. tunneb muret eelkõige noorte vaimsele tervisele avalduva mõju pärast, millega ei kaasne mitte üksnes tõsised kooliprobleemid, vaid ka ühiskonnast ja avalikust elust, sealhulgas perekonnast eemaldumine;

31. rõhutab, et sooline kübervägivall põhjustab negatiivseid psühholoogilisi, sotsiaalseid ja majanduslikke tagajärgi, mis mõjutavad naiste ja tütarlaste elu nii veebikeskkonnas kui ka sellest väljaspool; märgib, et sooline kübervägivall mõjutab naisi ja tütarlapsi erineval viisil ning kattub osaliselt soo, seksuaalse sättumuse, rassi, usutunnistuse või puude alusel diskrimineerimise vormidega, ja tuletab meelde, et valdkonnaüleline lähenemine on nimetatud diskrimineerimisvormide mõistmiseks ülioluline;

32. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles pöörama erilist tähelepanu soolise kübervägivalla läbipõimunud vormidele, mida võivad kogeda vähekaitstud rühmadesse, nagu rahvusvähemustesse ja LGBTIQ kogukonda kuuluvad ning puuetega naised ja tütarlapsed; tuletab meelde, et LGBTIQ liikumise pidamine ideoloogiaks levib nii veebis kui ka reaalses maailmas ning nn sooideoloogia vastastes kampaaniates; rõhutab, et feministid ja LGBTIQ aktivistid on sageli laimukampaaniate, internetis leviva vaenukõne ja küberkiusamise sihtmärgid;

33. kutsub liikmesriike üles töötama välja spetsiaalsed tasuta kättesaadavad tugiteenused kaitsetusse olukorda sattunud rühmadele, sealhulgas erakorraline ja pikaajaline tugi, nagu psühholoogiline, meditsiiniline, juriidiline, praktiline ja sotsiaal-majanduslik tugi, ning programmid, eelkõige digihariduse, -kirjaoskuse ja -oskuste arendamiseks; palub komisjonil liikmesriike selles toetada;

⁽²⁹⁾ Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA) 3. märtsi 2014. aasta aruanne „Naistevastane vägivall: kogu Euroopa Liitu hõlmav uuring“.

Teisipäev, 14. detsember 2021

34. taunib asjaolu, et sooline kübervägivald muutub järjest tavalisemaks ning vähendab naiste ja LGBTIQ kogukonna liikmete osalemist avalikus elus ja arutelus, mis seetõttu õhnestab liidu demokraatiat ja põhimõtteid ning takistab neil täielikult kasutamast oma põhiõigusi ja -vabadusi, eelkõige sõnavabadust; taunib ühtlasi asjaolu, et soolise kübervägivallaga kaasneb ka tsensuur; peab kahetsusväärseks, et suukorvistada püütakse eelkõige naisaktiviste, sealhulgas feministlikke vaateid esindavaid naisi ja tütarlapsi, LGBTIQ+ aktiviste, loomeinimesi, naisi, kes töötavad sektorites, kus ülekaalus on mehed, ajakirjanikke, poliitikuid, inimõiguste kaitsjaid ja blogijaid, mis pärsib naiste osalemist avalikus elus, sealhulgas poliitikas ja otsuste tegemise protsessis; tunneb muret, et soolise kübervägivalla heidutav mõju kandub sageli üle reaalsesse ellu väljaspool interneti ning et see, et avalikus arutelus osalevate naiste vastu suunatud internetivägivalda ei peeta tõsiseltvõetavaks probleemiks, aitab aktiivselt kaasa sellele, et sellistest kuritegudest jäetakse teatamata, ja piirab eelkõige noorte naiste osalemist;

35. tuletab meelde, et misogüünia, naiste- ja feminismivastased liikumised on kasvuteel ning tuletab meelde selliste liikumiste rünnakuid naiste õiguste vastu;

36. tuletab meelde, et soolise diskrimineerimise tingivad soonormid ja -stereotüübid; rõhutab, et soostereotüüpide kujutamine meedias ja reklaamides mõjutab soolist võrdõiguslikkust; kutsub meediaväljaandeid ja ettevõtteid üles tugevdama eneseregulatsiooni mehhanisme ja käitumisjuhendeid, et võidelda seksistliku reklaami ja meediasisu (nii pildimaterjal kui keelekasutus), seksistlike tavade ja soostereotüüpide vastu ning need hukka mõista;

37. märgib, et enamik soolise vägivalla toimepanijaid on mehed; rõhutab, kui oluline on harimine juba varases eas, et käsitleda ja edendada meeste ja naiste, poiste ja tütarlaste võrdset staatust ja võimuvahetust ning kaotada eelarvamused ja soostereotüübid, mille tulemuseks on kahjulikud sotsiaalsed soonormid; tunneb ühtlasi muret, et meeste vägivald naiste vastu saab sageli alguse poiste vägivallast tütarlaste vastu; tuletab meelde, et keelekasutus, õppekavad ja raamatud koolides võivad soostereotüüpe võimendada, ning tuletab meelde, kui oluline on arendada digioskusi, nagu küberhügieen ja -etikett, ning harida mehi ja poisse lugupidava tehnoloogiakasutuse vallas ning õpetada neile, kuidas internetis naiste ja tütarlaste suhtes käituda, ühtlasi rõhutab, kui oluline on tagada naiste väljendusvabadus ja sisuline osalemine avalikus arutelus; kutsub sellega seoses liikmesriike üles töötama välja strateegiad hariduses soostereotüüpide vastu võitlemiseks, tagades pedagoogilise väljaõppe ning võttes luubi alla õppekavad, materjalid ja pedagoogilised tavad;

38. rõhutab, et naistel, tütarlastel ja LGBTIQ kogukonna liikmetel on palju takistusi info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ning digivaldkondadesse sisenemisel; peab kahetsusväärseks, et sooline lõhe on olemas kõigis digitehnoloogia valdkondades, sealhulgas uute tehnoloogiate, näiteks tehisintellekti puhul, kuid on eriti mures soolise lõhe pärast tehnoloogiliste uuenduste ja teadusuuringute valdkonnas; rõhutab, et tehisintellekti üks suuremaid puudusi on seotud teatud tüüpi eelarvamustega (nt sugu, vanus, puue, usutunnistus, rassiline või etniline päritolu, sotsiaalne taust või seksuaalne sättumus); kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tõhustama meetmeid selliste eelarvamuste kõrvaldamiseks, pöörates erilist tähelepanu sektoris valitseva soolõhe kaotamisele ja tagades põhiõiguste täieliku kaitse;

39. innustab liikmesriike edendama naiste osalemist ja karjäärivõimalusi IKT-sektoris, pakkudes oma riiklikes, piirkondlikes ja kohalikes soolise võrdõiguslikkuse tegevuskavades või poliitikameetmetes selleks piisavalt stiimuleid; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid tegeleksid IKT ning teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) sektorites valitseva soolise ebavõrdsuse küsimusega, kasutades selleks järgmisi võimalusi: haridus, teadlikkuse suurendamise kampaaniad, kutsealane koolitus, asjakohane rahastamine, naiste esindatuse edendamine nendes sektorites, eelkõige otsustustasandi ametikohtadel, parem töö- ja eraelu tasakaal, võrdsed võimalused, ohutu ja soodne töökeskkond, sealhulgas nulltolerantsus seksuaalse ja moraalse ahistamise suhtes;

40. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama direktiivi 2011/93/EL nõuetekohane rakendamine, et suurendada teadlikkust probleemist ja vähendada riski, et lapsed langevad veebis seksuaalse väärkohtlemise või ekspluateerimise ohvriks;

41. tunneb heameelt, et komisjon teatas hiljutises ohvrite õiguste strateegias kavatsusest käivitada ELi võrgustik soolise vägivalla ja perevägivalla ennetamiseks ning võtta meetmeid soolise küberkuritegevuse ohvrite turvalisuse kaitsmiseks, hõlbustades veebiplatvormide ja teiste sidusrühmade koostööraamistikku väljatöötamist;

Teisipäev, 14. detsember 2021

42. võtab teadmiseks komisjoni alluvuses tegutseva naiste ja meeste võrdsete võimaluste nõuandekomitee üleskutse võtta ELi tasandil vastu õigusakte, et võidelda naistevastase vägivalga vastu internetis;
43. rõhutab vajadust kaitsta, võimestada ja toetada soolise kübervägivalla ohvreid ning tagada neile tekitatud kahju hüvitamine, õiguskaitse võrdne kättesaadavus, eelkõige oluliste psühholoogiliste ja juriidiliste nõustamisteenuste puhul, mida peaksid saama kasutada kõik soolise kübervägivalla ohvrid;
44. kutsub liikmesriike üles tagama koostöös kodanikuühiskonna organisatsioonidega praktikutele ja teistele spetsialistidele, sealhulgas sotsiaalametnikele, õiguskaitseametnikele, kohtuametnikele ja haridustöötajatele sooteadlikul lähenemisviisil põhineva kvaliteetse koolituse;
45. tuletab sellega seoses meelde, kui oluline on varustada sõltumatud kodanikuühiskonna organisatsioonid rahaliste vahendite ja inimressurssidega selliste tugiteenuste osutamiseks, nagu õigusnõustamine ja psühholoogiline tugi ja nõustamine;
46. kutsub liikmesriike üles tegema tugiteenused, sealhulgas õigus- ja psühholoogilise nõustamise kättesaadavaks kõigile ohvritele, töötama välja selge juhendi soolise kübervägivalla ohvrite abistamiseks ning vältima edasise kahju tekitamist ja teisest ohvristamist ning tagama ohvritele vahetu juurdepääsu õiguskaitsele; rõhutab vajadust suurendada ohvrite teadlikkust võimalikest tugiteenustest; kutsub ühtlasi liikmesriike üles tegema kättesaadavaks teabe selle kohta, milliseid õiguskaitsevõimalusi ja tugiteenuseid soolise kübervägivalla ohvrid kasutada saavad, ning sellist teavet levitama, ühtlasi looma kaebuste esitamise mehhanismid, mis on ohvritele hõlpsasti ja vahetult kättesaadavad, sealhulgas digitaalsete vahenditega;
47. on mures kuritarvitamise hõlbustamiseks mõeldud tehnoloogia turustamise, eelkõige jälitustarkvara turustamise pärast; lükkab kõrvale arvamuse, et jälitusvararakendusi võib pidada vanemliku järelevalve rakendusteks;
48. rõhutab, et veebiplatvormid peavad soolise kübervägivallaga tegelemisel ja selle vastu võitlemisel täitma olulist rolli; rõhutab, et liikmesriigid peavad tegema veebiplatvormidega koostööd ja võtma vastu meetmed, tagamaks kübervägivalla vastases võitluses õigeaegsed ja kättesaadavad teatamismehhanismid ning kindlustamaks internetiturvalisuse, naiste eraelu puutumatus internetis ja asjakohased õiguskaitsemehhanismid;
49. nõuab, et õiguskaitseasutused ning tehnoloogiaettevõtted ja teenuseosutajad teeks täies kooskõlas põhiõiguste ja -vabaduste ning andmekaitse normidega tõhusat koostööd, et tagada ohvrite õigustest kinnipidamine ja nende kaitses;
50. väljendab heameelt, et komisjoni tegi ettepaneku võtta kooskõlas põhiõigusi ja -vabadusi kaitsvate liidu õigusaktidega vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse digiteenuste ühtset turgu (digiteenuste õigusakt) ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ, eesmärgiga luua turvalisem digiruum;
51. nõuab tungivalt, et nõukogu viiks kiiresti lõpule Istanbuli konventsiooni ratifitseerimine liidu poolt võimalikult suures ulatuses ja piiranguteta ning propageeriks selle ratifitseerimist ning kiiret ja nõuetekohast rakendamist ja jõustamist kõigis liikmesriikides; peab kahetsusväärseks, et praeguseks on konventsiooni ratifitseerinud vaid 21 liikmesriiki ning kutsub Bulgaariat, Tšehhi Vabariiki, Ungarit, Lätit, Leedut ja Slovakkia üles konventsiooni ratifitseerima;
52. rõhutab, et Istanbuli konventsioon on kõige ulatuslikum rahvusvaheline kokkulepe, milles käsitletakse mis tahes vormis soolise vägivalla algpõhjuseid ning mis tagab seadusandlike meetmete võtmise nii veebis kui ka veebiväliselt toimuva soolise vägivalla vastu, ning et seda tuleks pidada miinimumstandardiks; mõistab teravalt hukka mõne liikmesriigi katsed diskrediteerida Istanbuli konventsiooni ja pidurdada soolise vägivalla vastases võitluses tehtud edusamme; rõhutab konventsiooni tõhusa rakendamise tähtsust kogu liidus ja tuletab meelde, et suutmatust seda ratifitseerida õõnestab liidu usaldusväärset; rõhutab, et selle nõudega ei vähendata üleskutset võtta vastu soolise vägivalla vastu võitlemist käsitlev liidu õigusakt, vaid pigem täiendatakse seda; tuletab meelde, et uued seadusandlikud meetmed peaksid igal juhul olema kooskõlas Istanbuli konventsioonis sätestatud õiguste ja kohustustega ning täiendama selle ratifitseerimist; nõuab seetõttu tungivalt, et liikmesriigid ja liit võtaksid vastu uusi meetmeid, sealhulgas siduvaid seadusandlikke meetmeid, et võidelda nende vägivaldavormidega peatselt vastuvõetavas direktiivis, mis käsitleb naistevastase vägivalla kõigi vormide ennetamist ja tõkestamist;

Teisipäev, 14. detsember 2021

53. kinnitab veel kord kindlalt oma pühendumust võidelda soolise vägivalda vastu, nagu ta on juba varem väljendanud, ning kordab vajadust kõiki soolise vägivalda vorme, sealhulgas naiste seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste rikkumist, kübervägivalda ning seksuaalset ärakasutamist ja kuritarvitamist hõlmava tervikliku direktiivi järele, mis sisaldaks kohustust ennetada ja uurida neid rikkumisi ja nende toimepanijad vastutusele võtta, kaitsta ohvreid ja tunnistajaid, ning koguda selle kohta andmeid, mis oleks parim viis teha lõpp soolisele vägivaldale;
54. nõuab tungivalt, et komisjon kasutaks tulevast direktiivi soolise kübervägivalda kriminaliseerimiseks, mis oleks olemasolevate ja tulevaste õigusaktide ühtlustamise nurgakivi;
55. kutsub nõukogu üles aktiveerima üleminekuklausel, võttes vastu otsuse, milles vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 83 lõike 1 kolmandale lõigule liigitatakse sooline vägivald eriti ohtlike piiriülese mõõtmega kuriteovaldkondade alla;
56. nõuab, et komisjon esitaks tulevase seadusandliku ettepaneku osana ning ELi toimimise lepingu artikli 83 lõike 1 esimese lõigu alusel viivitamata ettepaneku võtta vastu õigusakt, millega kehtestatakse meetmed soolise kübervägivalda vastu võitlemiseks, järgides käesoleva dokumendi lisas esitatud soovitusi; osutab sellele, et nimetatud ettepanekuga ei tohiks õõnestada jõupingutusi soolise vägivalda liigitamiseks eriti ohtlike piiriülese mõõtmega kuriteovaldkondade alla vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 83 lõike 1 kolmandale lõigule või mis tahes sellest tulenevale õigusaktile soolise vägivalda kohta, nagu parlament on seda nõudnud oma varasemates üleskutsetes;
57. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon ja lisas toodud soovitused komisjonile ja nõukogule.
-

Teisipäev, 14. detsember 2021

RESOLUTSIOONI LISA:**SOOVITUSED KOMISJONILE TAOTLETAVA ETTEPANEKU SISU KOHTA – SOOLISE VÄGIVALLA VASTU VÕITLEMINE: KÜBERVÄGIVALD****1. soovitus: Seadusandliku ettepaneku eesmärk**

Direktiivi eesmärk on lisada tulevasse direktiivi ühtlustatud poliitilise meetmena soolise vägivalla kõigi vormide vastu võitlemise miinimumnormid soolise kübervägivalla ja sellega seotud sanktsioonide määratlemise kohta, kehtestada meetmed liikmesriikide tegevuse edendamiseks ja toetamiseks kõnealuse kuriteo ennetamisel, ning võtta vastu meetmed ohvrite kaitsmiseks, toetamiseks ja neile tekitatud kahju heastamise tagamiseks.

Lisaks tuleb vastavalt LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegiale 2020–2025 lisada tulevasse ettepanekusse LGBTIQ kogukonna liikmete vastu suunatud vihakuritegude ja vihakõne määratlus.

Käesolev ettepanek ei tohiks õnnestada jõupingutusi, mille eesmärk on määratleda soolise vägivalla kõik vormid eriti raskete kuritegude uue valdkonnana.

2. soovitus: Kohaldamisala ja määratlused

Soolise kübervägivalla määratluses tuleks sätestada kübervägivalla ala ja ulatus ning selle soopõhine ja läbipõimunud olemus, ning rõhutada, et sooline kübervägivald on soolise vägivallaahela üks lüli.

Ettepanek peaks sisaldama määratlust, mis põhineb olemasolevatel õigusaktidel, nagu Euroopa Nõukogu küberkuritegevuse konventsioon ja Istanbuli konventsioon, ning määratlustel, mille on välja töötanud küberkuritegevuse konventsiooni komitee, komisjoni naiste ja meeste võrdsete võimaluste nõuandekomitee ja ÜRO naistevastase vägivalla eriraportöör, ning samuti küberkuritegevuse põhjustel ja tagajärgedel, ning mõistetel, mis on määratletud seoses küberkuritegevuse, lastevastase kübervägivalla ning naistevastase vägivallaga.

Olemasolevate õigusaktide põhjal võiks määratlus olla järgmine: „Sooline kübervägivald on soolise vägivalla vorm ja seda määratletakse kui mis tahes sool põhinevat vägivalda, mis on osaliselt või täielikult toime pandud info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil (nt mobiiltelefonid, nutitelefoniid, internet, sotsiaalmeediaplatvormid või e-post) või millele need on kaasa aidatud või mida need on raskendanud, ning mis on sooritatud naise vastu, kuna ta on naine, või mis mõjutab naisi ebaproportsionaalses ulatuses, või on toime pandud LGBTIQ kogukonna liikmete vastu nende sooidentiteedi, sooväljenduse või sootunnuste tõttu, ning mis põhjustab või võib põhjustada füüsilist, seksuaalset, psühholoogilist või majanduslikku kahju, sealhulgas selliste tegude toimepanemisega ähvardamine, nendele sundimine või meelevaldne vabaduse võtmine avalikus või eraelus.“

— millised kuriteod?

ELi toimimise lepingu artikli 83 lõikes 1 sisalduv mõiste „arvutikuritegu“ võib hõlmata ka kuritegusid, mis on toime pandud elektroonilise side võrkude või infosüsteemide vastu või neid kasutades, ning ka piiriülese mõõtmega internetipõhise vägivalla rasked vormid võivad ELi toimimise lepingu artikli 83 lõike 1 tähenduses olla liigitatud „arvutikuritegudeks“.

Lisaks sellele saab ELi toimimise lepingu artikli 83 lõike 1 alusel kehtestada meetmeid, mis on suunatud soolise kübervägivalla ennetamisele ja ohvrite abistamisele, kuna nad on seadusandliku ettepaneku põhieesmärgi suhtes sekundaarsed.

Seadusandliku ettepaneku kohaldamisala peaks hõlmama soolise vägivalla kõiki vorme, mis on osaliselt või täielikult toime pandud info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil (nt mobiiltelefonid, nutitelefoniid, internet, sotsiaalmeediaplatvormid või e-post) või millele need on kaasa aidatud või mida need on raskendanud, ning mis on sooritatud naise vastu, kuna ta on naine, või mis mõjutab naisi ebaproportsionaalses ulatuses, või on toime pandud LGBTIQ kogukonna liikmete vastu nende sooidentiteedi, sooväljenduse või sootunnuste tõttu.

Teisipäev, 14. detsember 2021

Kuigi soolise kübervägivalla eri vormide kõiki kategooriaid ei ole võimalik esitada, kuna need arenevad pidevalt ja esile kerkivad aina uued vormid, tuleks esile tuua ja määratleda järgmised liigid:

- **küberahistamine**, sh küberkiusamine, veebis toimuv seksuaalne ahistamine, seksuaalse sisuga materjali soovimatu vastuvõtmine, töökiusamine ning transsoolise isiku endise nime kasutamine;
- **küberjälitamine**;
- **info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaga seotud privaatsuse rikkumised**, sealhulgas juurdepääs eraõiguslikele andmetele või kuvanditele, nende salvestamine, jagamine, loomine ja manipuleerimine, täpsemalt sh kuvandipõhine seksuaalne väärkohtlemine, seksuaalsete kuvandite nõusolekuta loomine ja/või jagamine, doksimine ja identiteedi-vargus;
- **vägistamise või muu seksuaalse vägivalla vormide filmimine või vastavate kuvandite jagamine**;
- **tegevuse kaugteel kontrollimine või jälgimine**, sealhulgas mobiilseadmete jälgimise rakenduste kaudu;
- **vägivallaohud**, sealhulgas otsesed ähvardused ja üleskutsed vägivallale, näiteks ähvardamine vägistamisega, ning väljapressimine, mis on suunatud ohvrile ja tema lastele, või muudele isikutele, kes ohvrit toetavad ja või keda asi kaudselt puudutab;
- **seksistlik vaenukõne**, sh sisu postitamine ja jagamine, vägivallale või vaenule õhutamine naiste või LGBTIQ kogukonna liikmete vastu nende soolise identiteedi, soolise väljenduse või sootunnuste alusel;
- **enesevigastamise esilekutsumine**, näiteks enesetapule või anoreksiale õhutamine, ning psüühiliste vigastuste tekitamine;
- **küberkahjustused** failidele, programmidele, seadmetele, veebisaitide ja muude digitaalsete teabevahetuskanalite ründamine;
- **ebaseaduslik juurdepääs** mobiiltelefonile, e-posti- ja kiirsõnumitele või sotsiaalmeediakontodele;
- kohtumäärusega kehtestatud **suhtlemiskeelu rikkumine**;
- **tehnoloogiliste vahendite kasutamine inimkaubanduseks**, sealhulgas naiste ja tütarlaste seksuaalseks ärakasutamiseks.
- **millised ohvrid?**

Ettepaneku isikuline kohaldamisala peaks hõlmama kõiki soolise kübervägivalla ohvreid, tuues eraldi välja läbipõimunud diskrimineerimise vormid ja avalikus elus osalevad ohvrid, sealhulgas:

- naised ja tütarlapsed kogu oma mitmekesisuses; ja
- LGBTIQ kogukonna liikmed oma sooidentiteedi, sooväljenduse või sootunnuste tõttu.

3. soovitus: Ennetusmeetmed

Liikmesriigid peaksid soolise kübervägivalla ennetamiseks rakendama mitmesuguseid meetmeid, mis kõik peavad hoiduma soolise kübervägivalla ohvrite uuest traumeerimisest ja häbimärgistamisest, ning olema ohvrikesksed ja kasutama läbipõimunud lähenemisi. Sellised meetmed peaksid hõlmama järgmist:

- teadlikkuse suurendamise ja haridusprogrammid, sealhulgas poistele ja meestele suunatud programmid ning kampaaniad, kuhu on kaasatud kõik asjaomased osalejad ja sidusrühmad, et tegeleda soolise kübervägivalla algpõhjustega soolise vägivalla üldises kontekstis eesmärgiga muuta sotsiaalseid ja kultuurilisi hoiakuid ning kaotada soonorme ja soopõhiseid stereotüüpe, edendades samal ajal põhiõiguste austamist küberruumis, vastutustundlikku käitumist sotsiaalmeedias ja suurendades interneti turvalise kasutamise oskusi;

Teisipäev, 14. detsember 2021

- soolist kübervägivalda käsitlevad uuringud (põhjused, levimus, mõju, ohvrid, kurjategijad, ilmingud, kanalid ja vajadus tugiteenuste järele); sellised uuringud peaksid hõlmama soopõhist kübervägivalda käsitleva kuritegevuse statistika kohandamist, et teha kindlaks seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud vajadused; neid teadusuuringuid tuleks toetada liigendatud, läbipõimunud ja põhjalike andmete kogumisega;
- tavapärase digihariduse, digitaalse kirjaoskuse ja digioskuste (nt küberhügieen ja võrguetikett,) õpetamine, sealhulgas koolis, et edendada paremat arusaamist digitehnoloogiast, eelkõige selleks, et vältida sotsiaalmeedia väärkasutamist ja kasutajate mõjuvõimu suurendamist, suurendada digitaalset kaasatust, tagada põhiõiguste austamine, lõpetada tehnoloogiate kättesaadavuse osas igasugune sooline ebavõrdsus ja kallutatus, tagada sooline mitmekesisus tehnoloogiasektoris, eelkõige uute tehnoloogiade väljaarendamisel, sealhulgas õpetajate koolitamine;
- naiste juurdepääsu hõlbustamine digitehnoloogia valdkonna haridusele ja akadeemilistele ringkondadele, et kaotada sooline lõhe, sealhulgas sooline digilõhe, ning soolise mitmekesisuse tagamine tehnoloogiasektorites, nagu IKT ja STEM, eelkõige uute tehnoloogiade, sealhulgas tehisintellekti arendamisel, ning eelkõige otsuste tegijate ametikohtadel;
- parimate tavade edendamine ja jagamine seoses õiguskaitse kättesaadavuse, karistuste määramise ja õiguskaitsevahenditega, võttes arvesse soolist lähenemisviisi;
- integreeritud ja terviklike haridus- ja raviprogrammide edendamine koos asjaomaste institutsioonide ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega, et ennetada kuritegude korduvat toimepanemist ning muuta toimepanijate käitumist ja meelelaadi, suunates nad vägivallast eemale, võttes arvesse kogukonnapõhiseid tavasid ja ümberkujundavat õigusemõistmist, mis on kahjutsükli peatamiseks otsustava tähtsusega;
- koostöö arendamine liikmesriikide vahel teabe, erialateadmiste ja parimate tavade vahetamiseks, eriti Euroopa kriminaalpreventsiooni võrgustiku kaudu, koordineerides Europoli küberkuritegevuse vastast võitlust Euroopa keskuse ning teiste vastavate organite, ametite ja asutustega, näiteks Eurojustiga;
- veebiplatvormide puhul, mida kasutatakse peamiselt kasutajate loodud pornograafilise sisu levitamiseks tuleks kindlustada, et platvormid võtavad vajalikke tehnilisi ja korralduslikke meetmeid tagamaks, et kasutajad, kes oma sisu jagavad, on oma isikut tõendanud kahefaktorilise autentimisega (e-post ja mobiiltelefon);
- teabe tunnistamine, toetamine ja edastamine kodanikuühiskonna organisatsioonide kohta, kes töötavad soolise vägivalda ja ennetamise valdkonnas, sealhulgas tagades neile rahalise toetuse;
- praktikutele ja muudele spetsialistidele mõeldud sihipärase ja pideva koolituse edendamine, sealhulgas sotsiaalteenistuste töötajate, õiguskaitseametnike, õigusala töötajate ja teiste asjakohaste isikute koolitamine, et nad oskaks paremini mõista soolise kübervägivalda põhjusi ja mõjusid ning kohtleks ohvrid asjakohaselt, samuti tuleks tagada, et praktikute koolitamisel kasutataks soolist lähenemisviisi;
- tuleks kaaluda seirerakenduste tarkvaraarenduse reguleerimist, võttes arvesse nende rakenduste võimalikku väärkasutamist või kuritarvitamist ning näha ette piisavad kaitsemeetmed, et kaitsta põhiõigusi ja tagada vastavus kohaldatavatele andmekaitsealastele õigusaktidele; komisjon peaks keelama turustada seiretarkvara, mis tegeleb jälgimisega ilma kasutaja nõusolekuta ja ilma selge viitamiseta sellele tegevusele;
- tuleks kaaluda veebiplatvormide tegevusjuhise loomist, võttes arvesse selle võimalikku mõju või rolli soolise kübervägivalda kontekstis, ning tagada, et internetis leviva vihakõne vastase võitluse tegevusjuhendi hindamises ja läbivaatamises saavad osaleda ka kodanikuühiskonna organisatsioonid; selliste meetmete vastuvõtmine, millega kohustatakse IT-ettevõtjaid parandama tagasisidet, mida nad annavad kasutajatele teadete kaudu, mis võimaldaks neil kiiresti ja tulemuslikult reageerida ebaseaduslikuks märgistatud sisule;
- tuleks tagada soolise vägivalda digitaalse mõõtmise tunnistamine riiklikes strateegiates, programmides ja tegevuskavades osana terviklikust reageerimisest kõikidele soolise vägivalda vormidele;

Teisipäev, 14. detsember 2021

- koostöö edendamine liikmesriikide, interneti-vahendajate ja selle küsimusega tegelevate valitsusväliste organisatsioonide vahel, näiteks vastastikuse õppimise ürituste ja avalike konverentside kaudu;
- tuleks edendada valdkondadevahelist ja sidusrühmade koostööd, sealhulgas tehnoloogiaettevõtete, majutusteenuse pakkujate ja pädevate asutustega, et jagada parimaid tavasid soolise vägivalda vastu võitlemiseks kooskõlas põhiõigustega.

4. soovitus: Ohvrite kaitse, toetamine ja neile tekitatud kahju heastamine

Komisjon ja liikmesriigid peaksid võtma järgmised meetmed, mis kõik oleksid ohvrikesksed ja lähtuksid läbipõimunud lähenemisviisist:

- tuleks soodustada kohustuslikku ja pidevat erikoolitust soolise kübervägivalda ohvritega tegelevatele praktikutele ja spetsialistidele, sealhulgas õiguskaitseasutustele, sotsiaal-, lastehoolekande- ja tervishoiutöötajatele, kriminaalõigusalastele ning kohtusüsteemi liikmetele; õigluse ning kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmide raames ning koostöös Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Ameti ja Euroopa õiguslase koolituse võrgustikuga võiks rakendada kogu liitu hõlmavaid koolitusprogramme; eelkõige tuleks rõhutada teisest ohvristamist ja võimalusi seda vältida, soolise vägivalda kahesugust mõõdet (internetis ja mujal) ja läbipõimunud diskrimineerimist, samuti erivajadustega ohvrite abistamist;
- tuleks tagada, et praktikute koolitusel järgitakse soolist võrdõiguslikkust arvestavat lähenemisviisi ning et programm sisaldaks meetmeid, millega tagatakse, et kriminaalmenetluse käigus ohvrit uuesti ei ohvristata (taasohvristamine või häbimärgistamine);
- tuleks veenduda, et veebiplatvormide puhul, mida kasutatakse peamiselt kasutajate loodud pornograafilise sisu levitamiseks võtavad platvormid vajalikke tehnilisi ja korralduslikke meetmeid kvalifitseeritud teavitamiskorra kättesaadavuse tagamiseks kujul, mis lubab üksikisikutel platvormi teavitada sellest, et sisu, mis neid kujutab või mis väidetavalt neid kujutab, levitatakse ilma nende nõusolekuta, ning anda platvormile esialgseid tõendeid oma füüsilise identiteedi kohta, ning et juurdepääs sisule, millest on sel moel teada antud peatatakse 48 tunniks;
- tuleks veenduda, et veebiplatvormide puhul, mida kasutatakse peamiselt kasutajate loodud pornograafilise sisu levitamiseks, võtaksid platvormid vajalikke tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, et tagada asjatundlik inimjõuline sisu modereerimine mille puhul vaadatakse üle sisu, mis on suure tõenäosusega ebaseaduslik, näiteks vaajerismi või vägistamisstseene kujutav sisu;
- sotsiaalteenuste ja õiguskaitseasutuste juurde tuleks asutada spetsiaalsed kontaktpunktid, kus on selleks mõeldud töötajad, kes on koolitatud soolise kübervägivalda teemal, et ohvrid saaksid soolisest kübervägivaldast teada anda neile turvalises ja mugavas keskkonnas; kontaktpunkte tuleks koordineerida võrgustiku kaudu; need meetmed aitaksid tegeleda teatamata jätmise ja uuesti ohvriks langemise probleemiga, ning luua soolise kübervägivalda ohvrite jaoks turvalisema keskkonna;
- tuleks hõlbustada ohvrite juurdepääsu teabele lihtsas ja arusaadavas keeles, millest ohver aru saab, eelkõige õigusabi ja -meetmete ning tugiteenuste kohta, ning töötada välja kübervägivalda ohvritele mõeldud eriteenused (abiliinid, varjupaigad, õigus- ja psühholoogiline abi); ohvrite jaoks tuleks lihtsustada teavitamist, võimaldades neil saada lähenemiskeelde, ja töötada välja õiguskaitsemehhanismid koos piisavate kahju hüvitamise meetmetega;
- riiklikele telefoniabiliinidele tuleks anda vajalikud ressursid ja oskusteave, et nad saaksid reageerida ka soolise vägivalda digitaalsele mõõtmele;
- tuleks asutada kogu liitu hõlmav abiliin, mis oleks ohvrite jaoks kontaktpunktiks, ning tagada ohvritele selle lihtne ja vaba kasutamine; tuleks töötada välja tugiteenuste kataloog, mis sisaldaks abitelefone ja teavitamismehhanisme, mida saab kasutada kübervägivalda eri juhtude puhul;

Teisipäev, 14. detsember 2021

- tuleks tagada, et sõltumata kaebuse esitamisest oleks soolise kübervägivalla ohvritel liikmesriikides juurdepääs spetsialiseeritud tugiteenustele ja õiguskaitsele, õiguskaitsevahenditele ning ohututele ja kättesaadavatele teatamismenetlustele ja -mehhanismidele; tuleks kõrvaldada kõik takistused, millega võivad kokku puutuda ohvrid, kes otsustavad esitada kaebuse, ning luua kaebuste esitamise mehhanismid, mis on ohvritele kergesti ja kohe kättesaadavad, sealhulgas digitaalsete vahendite kaudu;
- tuleks arendada koostöömehhanisme liikmesriikide, internetivahendajate ja selles valdkonnas töötavate valitsusväliste organisatsioonide vahel, samuti asjaomaste osalejate vahel, nagu kohtud, prokurörid, õiguskaitseasutused, kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning kodanikuühiskonna organisatsioonid;
- tuleks toetada kodanikuühiskonna organisatsioone, kes osutavad ohvriabi teenuseid, sealhulgas finantstoetuste kaudu;
- tuleks edendada ohvreid toetavate ja kurjategijaid tuvastavate tehnoloogiliste lahenduste eetilist väljatöötamist ja kasutamist, tagades samas põhiõiguste täieliku järgimise.

Komisjon peaks välja töötama õiguskaitseametnike jaoks juhtpõhimõtted soolisest kübervägivallast teatanud ohvritega suhtlemiseks, mis annaks neile vajalikud nn pehmed oskused kõigi soolise kübervägivalla ohvrite tähelepanelikuks ärakuulamiseks, nende mõistmiseks ja neisse austavalt suhtumiseks; need juhtpõhimõtted peaksid lähtuma soolisest lähenemisviisist;

liikmesriigid peaksid välja töötama kõigile ohvritele tasuta kättesaadavaid kaitse- ja tugiteenuseid, sealhulgas erakorraline ja pikaajaline toetamine, nagu psühholoogiline, meditsiiniline, juriidiline, praktiline ja sotsiaal-majanduslik tugi, võttes arvesse ohvrite konkreetseid vajadusi, ning pöörama erilist tähelepanu vähekaitsitud rühmadesse kuuluvatele ohvritele. Komisjon peaks liikmesriike selles osas toetama.

5. soovitus: Soolise kübervägivalla eest süüdistuste esitamine ja selle kriminaliseerimine

Tuginedes 2. soovitusel osutatud määratlusele ja võttes arvesse, et soolise kübervägivalla kriminaliseerimisel võib kuriteo toimepanijatele olla hoiatav mõju, tuleks soolise kübervägivalla kriminaliseerimisel võtta arvesse järgmisi kriteeriume:

- soolise kübervägivalla vormid, mille liikmesriigid peavad kriminaliseerima (et hõlmata ka küberkuritegevuse varasemaid etappe – kuriteole kihutamine, kaasaitamine ja süüteoaktsed);
- minimaalsed ja maksimaalsed karistused (vanglakaristus ja trahvid);
- piiriülene uurimine ja süüdistuste esitamine;
- konkreetset sätteid, mis määravad peamiselt õiguskaitseasutustele ja prokuröridele suunatud uurimise ja süüdistuste esitamise suunised, mis peaksid sisaldama ka õiguskaitseasutuste konkreetseid juhiseid tõendite kogumisel;
- tõhusa koostöö tagamine õiguskaitseasutuste ning tehnoloogiaettevõtete ja teenuseosutajate vahel, eriti mis puudutab kurjategijate tuvastamist ja tõendite kogumist, mis peaks olema täielikult kooskõlas põhiõiguste ja -vabaduste ning andmekaitsestandarditega;
- kõigi tõendite kogumine nii, et see ei põhjustaks ohvri veelkordset ohvrustamist ega uut traumeerimist;
- raskendavad asjaolud, sõltuvalt nais- ja tütarlastest ning LGBTIQ kogukonna liikmetest ohvrite profiilist (naiste, tütarlaste ja LGBTIQ kogukonna liikmete eripärade ja kaitsetuse ärakasutamine internetis);
- riskihinnangud peaksid sisaldama ja arvesse võtma igas juhtumises ilmnevat käitumismustreid ja soolisi aspekte, nagu stereotüübid, diskrimineerimine, seksualiseeritud ähvardused ja hirmutamised; seda teavet tuleks kasutada järelmeetmete määramiseks ja soolise kübervägivalla erinevate ilmingutega seotud andmete kogumise tõhustamiseks;
- tõendite esitamine ei tohiks olla ohvritele koormav ega aidata kaasa edasisele ohvrustamisele.

Kõik meetmed peaksid olema ohvrikesksed ja läbipõimunud.

Teisipäev, 14. detsember 2021

6. soovitus: Andmete kogumine ja aruandlus

Komisjon ja liikmesriigid peaksid regulaarselt koguma ja avaldama soolise kübervägivalla eri vormide kohta igakülgsed segregeeritud ja võrreldavaid andmeid, ning tegema seda mitte ainult õiguskaitsearuannete või kodanikuühiskonna organisatsioonide andmete, vaid ka ohvrite kogemuste põhjal. Andmete kogumisele võiks järgneda põhjalikud uuringud. Liikmesriikide andmeid soolise kübervägivalla kohta tuleks koguda ja teha kättesaadavaks EIGE, FRA ja Eurostati statistikaandmebaaside kaudu ning liikmesriigid peaksid tagama, et nad kasutavad EIGE suutlikkust ja ressursse parimal viisil. Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet peaks korraldama uusi ulatuslikke, kogu liitu hõlmavaid uuringuid soolise kübervägivalla kõigi vormide kohta, tuginedes kõige värskematele ELi andmetele, et naistevastasele vägivaldale täpselt reageerida.

Komisjon peaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitama korrapäraselt aruandeid, milles hinnatakse, mil määral on liikmesriigid käesolevate soovitude alusel meetmeid võtnud. Samuti peaks komisjon parandama soolise kübervägivalla levimust ja kahju puudutavate sooliselt segregeeritud andmete kvaliteeti liidu tasandil.

Komisjon ja liikmesriigid peaksid välja töötama näitajad, et mõõta nende sekkumiste tõhusust soolise kübervägivalla vastu võitlemisel.

Täiendavad soovitused võiksid olla järgmised:

- kübervägivalla levimust ja vorme käsitleva statistika koostamine, edendades samal ajal liikmesriikide kogutud andmete ühtsust ja võrreldavust;
- kogu ELi hõlmav andmekogumisprogramm;
- andmete regulaarne kogumine, et saada teadmisi ja olla kursis vahendite ja tehnoloogiate pideva arenguga, mida võidakse kasutada kübervägivalla toimepanemiseks;
- soovitus kasutada EIGE, Eurostati, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti, Europoli, Eurojusti ja ENISA suutlikkust ja oskusteavet.